

[Bente Juncker]

bestemmelsen om anparter ikke bliver videreført? Så kunne der meget let ske det, at vi stod med nogle unge mennesker, der havde skrevet kontrakt, og som ville have store vanskeligheder med at få opfyldt deres kontrakter andre steder.

Endelig drejer det sig om, at vi skal udbygge og vedligeholde det høje teknologiske stade, som dansk skibsbygning er kendt for.

Jeg er i øvrigt enig med de ordførere, der har sagt, at støtloftet på 4,3 pct., som jeg tror anparterne giver, bliver indregnet i EF-støtloftet. Vi skal selvfølgelig støtte EF, men vi skal nu også passe på, vi ikke går hen og bliver dumsmarte herhjemme. Vi skal passe på med den konkurrence, der er fra andre værfter, specielt i øjeblikket fra polske værfter. Vi er nødt til at være konkurrencedygtige, vi er nødt til at give nogle subsidier, vi er nødt til at give værfterne nogle forhold, der gør det muligt for dem at konkurrere ikke bare på EF-plan, men også på verdensplan.

Jeg vil gerne sige tak til Folketinget og tak til regeringen, fordi de støtter forslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Skatteudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 107:

Forslag til lov om ændring af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension og lov om Lønmodtagernes Dyrtdisfond.

Af Erling Olsen (S) m.fl.

(Fremsat 12/11 91).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Det foreliggende forslag drejer sig om de regler, der er fastsat for, hvordan ATP og LD kan anbringe fondenes midler. Der er tale om tre ændringer, der er ens for de to institutioner.

For det første ønsker man grænsen for investering i risikobetonede aktiver, dvs. fast ejendom, efterforskning og udvinding i den danske undergrund, til forskning og udvikling og endelig til køb af aktier og lignende ændret fra 25 til 40 pct. af fondsmidlerne.

For det andet ønskes den grænse på 1 pct. af fondsmidlerne, der gælder for anbringelse i aktiviteter i undergrunden og til forskning og udvikling, sat op til 2 pct. af fondsmidlerne.

Endelig ønskes en ændring af den måde, man opgør værdien af aktiverne på i relation til de nævnte procentgrænser.

Begrundelsen for forslaget om at hæve investeringsgrænsen for aktier m.v. er, at det vil bringe reglerne for ATP og LD i overensstemmelse med reglerne for livsforsikringselskaber og pensionskasser, der i 1989 fik grænserne for deres investeringer sat op til 40 pct.

Regeringen er meget betænkelig ved det foreliggende forslag, ligesom den har været betænkelig ved tidligere forslag i samme retning. Lad mig anføre to af regeringens betænkeligheder.

For det første er det meget betænkeligt uden videre at sidestille private pensionskasser og forsikringselskaber med de ved lov oprettede fonde ATP og LD. Hvis borgerne ikke er tilfredse med deres forsikringselskab, kan de vælge et andet, som f.eks. disponerer mere forsigtigt med de indbetalte midler. ATP og LD er lovpligtige ordninger, hvor borgerne ikke har nogen valgmuligheder. Det giver staten et særligt ansvar for, at der disponeres så forsvarligt som overhovedet muligt. For mig er der ingen tvivl om, at vi i den situation bør lægge hovedvægten på de sikre placeringer i obligationer frem for de mere risikobetonede placeringer i aktier.

For det andet vil jeg spørge: Til glæde for hvem skal grænserne egentlig forhøjes? Er det for samfundets skyld, fordi vi mangler risikovillig kapital? Jeg tror egentlig slet ikke, at det danske kapitalmarked vil kunne opsuge midler af den størrelse, der her ville kunne blive tale om, nemlig op til 20 mia. kr. Resultatet ville derfor med al sandsynlighed blive, at midlerne

[Arbejdsministeren]

ville søge til udlandet. Er det mon det, forslagsstillerne ønsker?

Eller er det for pensionisternes skyld? Selvfølgelig om man antager, at aktieinvesteringer ikke på lang sigt er en dårligere investering end obligationer, så er det netop kun på lang sigt; på kort sigt er der vist ikke megen tvivl om, at risikoelementet spiller en stor rolle. Her gælder det særligt for LD, at fonden om ikke så mange år er en fond under afvikling, og at det derfor er mere end tvivlsomt, om man bør løbe risikoen ved yderligere investering i aktier.

ATP kan selvfølgelig i højere grad disponere på lang sigt, men der vil også være nogle pensionister, som på kort sigt ikke nødvendigvis vil få nogen fordel af øgede aktieinvesteringer, hvis der overhovedet er en sådan. Det vil typisk være pensionister, som kun har folkepension og ATP af leve af, fordi de ikke har nogen supplerende pensionsordninger. Er det virkelig hensigtsmæssigt at påføre denne gruppe en særlig risiko i form af en lavere bonus?

Alt i alt er der efter regeringens opfattelse tale om et dårligt gennemtænkt lovforslag, og jeg må på regeringens vegne afvise lovforslaget.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Hr. Jes Lunde, hvilket er en lille ændring af talerrækkefølgen.

Jes Lunde (SF):

Lad mig starte med at takke de andre ordførere, fordi jeg fik lov til at gå op nu.

SF kan støtte dette lovforslag fra Socialdemokratiet. Vi kan ikke se nogen grund til, at der skal være skrappe regler for, hvordan lønmodtagermidler skal investeres, end de regler, der er gældende for f.eks. forsikringsselskaber.

Jeg tror, de bekymringer, man reelt har fra regeringens side, ikke så meget drejer sig om pensionisternes sikkerhed, og hvad ministeren ellers var inde på. Jeg tror mere, det er en borgerlig bekymring for magtkoncentration i store fonde, som er det reelle i denne sag, og dér må jeg sige, at det har vi svært ved at tage alvorligt, så længe regeringen ikke har problemer med den magtkoncentration, der ligger i forsikringsselskaber og banker og hos enkeltpersoner med store formuer.

Men SF vil faktisk gerne være med til at angribe denne slags magtkoncentration, og det synes vi så at vi mest hensigtsmæssigt kunne gøre ved, at stemmeretten på aktierne i videst muligt omfang bliver uddelegeret til de ansatte på virksomhederne. Det kunne regeringen så passende støtte, hvis den gerne vil være med til at nedbryde magtkoncentrationer på dette område, og på den måde kunne vi bruge fondsmilliarderne til en demokratisering af erhvervslivet. Det synes vi ville være et godt supplement til det lovforslag, der ligger fra Socialdemokratiet.

Men selve lovforslaget kan vi som sagt også støtte i dets helhed.

(Kort bemærkning).

Kai Dige Bach (KF):

Jeg synes lige, at man, inden man taler om magtkoncentration her, bør gøre opmærksom på, hvor stor den magt er, og hvad det er for nogle ting, vi taler om.

Når hr. Jes Lunde siger, at man gerne vil forsikringsselskabernes magtkoncentration til livs, så er der den forskel, at forsikringsselskaberne kan folk melde sig ud af; men der er søreme også forskel på størrelsen. Her drejer det sig om, at to bestyrelser alene kan have over 30 pct. af samtlige aktier på den danske fondsbørs. To bestyrelser, hvor der er et stort personsammenfald, kan have over 30 pct. Og så har vi i øvrigt en lovgivning, hvorefter man ikke må have bestemmende indflydelse. Men hvis man ejer en tredjedel af samtlige aktier på den danske fondsbørs, som dette forslag giver mulighed for, så er det meget svært at forestille sig, at man ikke har bestemmende indflydelse.

Det er faktisk helt rigtigt, som det bliver sagt. Jeg er personligt angst for den magtkoncentration, lige meget hvem der har den.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jo, men når nu man tager nogle penge fra lønmodtagerne – og det er det, man har gjort gennem tiderne, for ATP's vedkommende til et helt fornuftigt formål og for Dyrtidsfondens vedkommende i form af, at man i sin tid indfrøs nogle dyrtidsportioner for lønmodtagerne; det stemte SF jo imod, for vi var imod, at man tog de dyrtidsportioner fra lønmodtager-

[Jes Lunde]

ne, men det valgte man nu at gøre – så har jeg svært ved at forstå, hvorfor det så nu er forfærdeligt, at lønmodtagerne bruger disse penge konstruktivt, bruger dem til at investere i aktier, bruger dem til at understøtte en udvikling af dansk erhvervsliv.

Jeg er enig i, at der kan være den negativt afledte effekt af det, at der kan blive en magtkoncentration, som hr. Kai Dige Bach var inde på nu. Den vil jeg meget gerne til livs. Jeg går ikke ind for, at der er nogle få mennesker, der kontrollerer, hvad der sker i 30 pct. af dansk erhvervsliv. Det er jeg faktisk imod, lige så meget som Det Konservative Folkeparti åbenbart er.

Løsningen på det er for mig at se, når nu fonden faktisk er der, når nu milliarderne faktisk er der, at vi uddelegerer stemmeretten for disse aktier til medarbejderne i virksomhederne. Det regner jeg med at hr. Kai Dige Bach så vil støtte.

(Kort bemærkning).

Kai Dige Bach (KF):

Jeg synes, hele problemet i denne forbindelse opstår ved, at vi taler om lønmodtagerne; det, vi skulle tale om, var lønmodtageren. Og det, vi taler om her, er en kolossal koncentration, så det må gå ud på, at det drejer sig om lønmodtagerne.

Jeg har et godt fif i denne sammenhæng, som jeg selv bruger, når jeg skal finde ud af, hvor jeg står: Hvis nu en fond eller nogle mennesker køber nogle aktier eller noget andet, siger jeg så, at »vi« har købt det eller at »de« har købt det? Det er en meget god øvelse, når man står og ikke rigtig er klar over, hvor man er henne. Og jeg kender ikke nogen blandt dem, der forventer at få 150 kr. om måneden i ATP ud i en vis fremtid, der siger: Nu har vi købt en stor post i et eller andet dansk firma.

Hvis vi derfor skal arbejde henimod noget, så vil jeg i hvert fald gerne være med til at fordele lønmodtageren ud i ejendomsretten – i stedet for dette meget mærkværdige, der hedder »lønmodtagerne«.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jo, men hvis det her skal ændres til at være noget mere »vi«-præget – og det synes jeg da

ville være helt udmærket – så ville det da netop være en god idé at uddelegere stemmeretten til medarbejderne på den enkelte arbejdsplads. Så kunne det jo være, at de, der var ansat på den enkelte virksomhed, begyndte at opfatte det sådan, at »nu har vi selv fået styr over en del af aktierne, stemmeretten i denne virksomhed«.

Det tror jeg kunne styrke en »vi«-opfattelse, så lad os arbejde i den retning.

Aagaard (KF):

Efter dette lille intermezzo skal jeg fortsætte med at konstatere, at det, Socialdemokratiet her ønsker, er at ændre reglerne, som fastsætter, hvordan Arbejdsmarkedets Tillægspension og Lønmodtagernes Dyrtidsfond kan anbringe de respektive fondes midler.

Man ønsker dels grænsen for investeringer i såkaldt risikobetonede aktiver ændret fra 25 til 40 pct. af fondsmidlerne, dels at hæve grænsen for den andel af fondsmidlerne, som må placeres i aktiviteter i undergrunden samt i forskning og udvikling, fra 1 til 2 pct. af fondsmidlerne. Man ønsker endelig at ændre ved den måde, hvorpå værdien af aktiverne opgøres i relation til disse procentsatser. Disse ændringer er ens for de to love, som regulerer ATP og LD.

I bemærkningerne til lovforslaget anfører man, at en udvidelse af investeringsgrænserne vil give ATP og LD mulighed for risikospredning ved i større omfang at sprede aktieinvesteringerne, og man anfører samtidig, at ændringerne vil bringe reglerne for ATP og LD i overensstemmelse med reglerne for livsforsikringsselskaber og pensionskasser.

I Det Konservative Folkeparti er vi imidlertid af den opfattelse, at lovforslaget vil skabe øget risikotagning snarere end en reduktion i form af en risikospredning. Vi finder heller ikke, at man kan sammenligne hverken ATP eller LD med private pensionskasser eller forsikringskasser, eftersom ATP og LD er lovpligtige ordninger, hvor borgerne ikke har mulighed for at foretage et fravalg. Derfor kan disse ikke sammenlignes med private pensionskasser og lignende, hvor man har flere alternativer at vælge imellem.

Det er en følge heraf, at vi også mener, det må være statens ansvar at sikre, at der disponeres så sikkert som muligt med fondsmidlerne.

[Aagaard]

Det gøres efter vores opfattelse ikke ved at forøge den andel af fondsmidlerne, som kan placeres i aktier, tværtimod. Følger man lovforslaget, forøger man også risikoen.

Det er på denne baggrund, vi i Det Konservative Folkeparti må afvise lovforslaget.

Helge Sander (V):

Venstre ser meget gerne, at danske lønmodtagere gennem øget opsparing kan bidrage med at sikre kapital til erhvervslivet. Men vi har jo allerede været omkring det helt centrale i den indledende debat, der var mellem SF og hr. Kai Dige Bach, for vi er nervøse for magtkoncentration, når det er i den skikkelse, hvori det optræder her.

Vi er ikke begejstrede for et fondsstyret erhvervsliv. Det har vi sagt mange gange tidligere, og det vil vi meget gerne benytte lejligheden til at sige igen her i dag. For det er jo rigtigt, som ministeren sagde, at dette område ikke kan sammenlignes med f.eks. forsikringselskaber, hvor folk har frihed til at vælge, hvor de helst vil være, afhængigt af, hvor dygtige de folk, selskaberne har sat til at forvalte vore midler, nu er.

Her har vi et lovbundet område, som ikke giver nogen frihed, og derfor kan vi heller ikke tillade os at tage det skridt yderligere, som hr. Erling Olsen ønsker med dette lovforslag.

Hr. Jes Lunde var inde på en uddelegering af stemmeretten. Jeg synes, det må give anledning til, at vi netop i forbindelse med dette lovforslag fra Socialdemokratiet tager skridtet fuldt ud og siger: Disse midler tilhører lønmodtagerne, så hvorfor ikke, i stedet for blot at tale om stemmeretten som hr. Jes Lunde, så sige, at midlerne simpelt hen uddeles til de enkelte lønmodtagere, som hver får deres egen konto? Det synes jeg der virkelig er ræson og idé i, og det er da også en rimelighedsbetragtning netop i dag, hvor vi står med et forslag, som vil bevæge tingene i den forkerte retning. Her vil vi få mulighed for at opfylde hr. Erling Olsens ønske, hvis det er således, at lønmodtagerne ønsker det.

Som konstruktionen er i dag, er det nogle få medlemmer, der sidder i nogle bestyrelser – som det allerede er nævnt – som træffer beslutningerne om, hvad de tror, der er godt for lønmodtagerne, og hvad der er mest hensigtsmæssigt. Hvis vi i stedet for lod den enkelte løn-

modtager selv beslutte, så stod vi i en helt anden situation, og så ville man også få en helt anden melding fra Venstres side.

Vi er derfor meget positive over for en drøftelse af hele dette spørgsmål med en indfaldsvinkel som den, der er nævnt her til slut, men som lovforslaget foreligger her, kan vi absolut ikke medvirke til at styrke en fondssocialisme, en kapitalkoncentration på meget, meget få hænder, mens de virkelige indehavere af midlerne ikke har nogen som helst indflydelse.

Kim Behnke (FP):

Det er jo ikke første gang, vi har om ikke dette forslag, så i hvert fald dette emne til behandling her i Folketinget. Den 20. februar 1991 behandlede Folketinget et lovforslag. Dengang var det SF, der fremsatte forslaget, og det afstedkom jo mangen en avisoverskrift, da der efter førstebehandlingen af forslaget kunne konstateres et flertal, bestående dengang af Socialdemokratiet, SF og så en relativt positiv melding fra Fremskridtspartiet. Det brød regeringen sig ikke om.

Vi gav så den klare og utvetydige melding fra Fremskridtspartiet, at hvis regeringen var interesseret i at få ændret på forholdene omkring ATP og LD, ville Fremskridtspartiet til gengæld afstå fra at støtte SF's forslag. Det er nemlig vores opfattelse – det har det været altid, og det er det fortsat – at vi hurtigst muligt skal have lukket og nedlagt begge de to fonde. Derfor må vi i Fremskridtspartiet gøre os den vurdering: Hvordan kommer vi det mål nærmest? Og vi fornemmede dér i februar-marts-april måned 1991, at det var værd at tage imod muligheden for at forhandle disse ting med regeringen.

Men tiden gik, og der kom ikke ret meget ud af det. Nu har vi så et tilsvarende forslag til behandling her i Folketinget, og her må vi fra Fremskridtspartiets side sige, at der er to forhold, vi lægger vægt på. Det ene er som nævnt, at vi vil gøre alt, hvad vi overhovedet kan, for at få nedlagt de to fonde. Opnår vi så det lettest gennem at støtte lovforslaget fra Socialdemokratiet eller ved nok en gang at give regeringen en udstrakt hånd og sige: Lad os prøve at se, hvad vi kan gøre for at få ændret på disse ting?

Jeg lagde mærke til, at arbejdsministeren glædede sig over, at Lønmodtagernes Dyrtids-

[Kim Behnke]

fond inden for en overskuelig årrække alligevel vil blive afviklet. Spørgsmålet er, om man kan forcere denne afvikling. Vi håber det. Under alle omstændigheder er det mange penge, vi taler om, nemlig 120 mia. kr. sådan cirka, alt efter om man opgør aktierne til kursværdi eller pålydende.

Der skal ikke herske nogen som helst tvivl om, at vi helst ser de penge placeret ude i befolkningens lommer. Men man kan desværre nok ikke gøre, som Venstres ordfører, hr. Helge Sander foreslår, nemlig at hver enkelt lønmodtager har sin egen konto. Det kan måske lade sig gøre med Dyrtingsfonden, men med ATP-fonden kan det ikke lade sig gøre, fordi ATP-fonden jo er kendetegnet ved at være opbygget efter forsikringsprincippet, således at hvis man lever meget lang tid, så får man flere penge udbetalt, end hvis man lever kort tid.

Derfor har vi i form af lovforslag nr. L 213 fra 4. april 1990 præcist foreslået, hvad man burde gøre, nemlig nedlægge de to fonde. Jamen, vil man så sige, den går jo ikke, for så eksproprierer man jo nogle penge, folk har et retskrav på. Ja, og derfor foreslog vi også, at man ydede alle fuld erstatning, endda flere end alle, idet man nemlig gjorde det, at folkepensionens grundydelse blev forhøjet med 700 kr. Og som det fremgår af bemærkningerne til forslaget dengang, svarer det til det, man får udbetalt, hvis man får maksimum ATP-ydelse, og hvis man får maksimum Lønmodtagernes Dyrtingsfonds-ydelse. Og det ville så komme til at gælde for hele befolkningen, så der ville ikke være nogen, der kunne sige, at de var blevet snydt.

Det er stadig væk vores udgangspunkt i denne situation, og derfor håber vi på, at vi, inden vi når frem til at skulle stemme om dette lovforslag, modtager en henvendelse fra regeringen gående ud på, at vi i fællesskab finder ud af, hvordan vi enten kan få både ATP-fonden og LD-fonden eller i prioriteret rækkefølge først Dyrtingsfonden ændret i selve konstruktionen, få fondene afviklet enten med det samme eller tidligere, end det oprindeligt har været tiltænkt.

Får vi en sådan henvendelse, så vil meldingen være den samme, som den var i foråret eller sen vinteren 1991, nemlig at så længe vi forsøger at få en sådan ordning skruet sammen, så støtter vi selvfølgelig ikke et forslag, i dette til-

fælde fra Socialdemokratiet. Men vælger man fra regeringens side at sige: Det her interesserer os ikke, vi er ligeglade, så vil vi fra Fremskridtspartiets side på det tidspunkt gå ind og vurdere, om vi skal støtte det socialdemokratiske lovforslag.

Bente Juncker (CD):

Det er sjældent, man hører en så lang tale fra en ordfører som den, hr. Kim Behnke levede her, hvor han i mange vendinger bad regeringen om at ringe til hr. Kim Behnke for at få aftalt et eller andet omkring de her fonde. Ja, det var meget langt.

Men på CD's vegne skal jeg sige, at da dette forslag var til første behandling sidst, sagde vi bastant nej til det. Det gør vi ikke i dag. Vi vil gerne være med til at kigge på det i udvalget med rimelig positive øjne. For der er jo sikkert nogle problemer i det, som jo også er blevet drøftet blandt nogle af ordførerne her i dag.

Der er den bestemmende indflydelse osv. osv. Men det, jeg ikke forstod, var ministerens afslag på dette lovforslag, for som jeg hørte ministeren – godt nok ikke med begge ører – hørte jeg dog næsten ministeren sige mellem linierne, at LD og ATP faktisk ikke investerede fornuftigt. Nå, det er forkert? Men jeg hørte noget. Så var der i hvert fald en odios tone i det, ministeren sagde, og der er så grund til at se på, hvordan investeringerne egentlig foregår.

Der er også grund til at drøfte den bestemmende indflydelse. Jeg har forstået på lovforslaget, at det ikke er meningen, at den skal ændres, men der er vel også grund til at se på det. Jeg tror, det var den konservative ordfører, der sagde, at det her er jo lønmodtagerpenge, og det er virkelig slemt, hvis de går til. Ja, det er det, det vil jeg også gerne medgive den konservative ordfører, men altså når folk investerer, om det er LD eller ATP, eller det er almindelige erhvervsvirksomheder, så ved vi jo, at der måske er både skidt og kanel imellem.

Men jeg synes, der lå i ministerens tale, at der var lidt for meget skidt imellem, når det var LD eller ATP; det synes jeg vi skal have klaret op i udvalget, for det er min fornemmelse, at det faktisk går ret flot, det vil jeg gerne sige. Det er også min fornemmelse, at virksomhedsledere henvender sig og siger: Kunne I ikke gå ind her, det er et fornuftigt projekt osv.? Og så

[Bente Juncker]

går man ind, præcis som man gør, hvis det er blandt alle andre erhvervsvirksomheder.

Der er nogle ordførere, der har været inde på sammenblandingen af bestyrelsesmedlemmer og bestemmende indflydelse. Jamen hvis man ser, hvem der sidder i toppen af dansk erhvervsliv i dag, undskyld mig, så er det de samme, vi ser i samtlige kommissioner og bestyrelser, og hvad ved jeg; det er stort set de samme navne, der går igen. Der er en af formiddagsaviserne, der viser en meget kendt person, der sidder i 30 bestyrelser. Jamen hvordan kan man overskue det?

Jeg synes, man skal se dette spørgsmål lidt i en helhed, og jeg er enig i, at man skal prøve at sidestille det med forsikringsselskaberne. Til dette med, at man bare kan flytte forsikringsselskab, må jeg sige: Jamen de fusionerer hen over hovedet på én, og hvor mange forsikringsselskaber har vi snart? Jeg synes ikke, den forklaring duer mere, det er jeg også nødt til at sige til regeringen; den synes jeg ikke er god, den er ikke holdbar. Man kan ikke bare skifte sit forsikringsselskab ud; man kommer i øvrigt til at betale det samme, for præmierne er stort set ens, og måden, de investerer på, er stort set også ens.

Meldingen fra CD's gruppe er altså i dag, at vi gerne vil se på både det positive og det negative, og så vil vi tage endelig stilling under udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Helge Sander (V):

Jeg var glad for den ændring, der kom fra fru Bente Juncker under talen. Hun startede med at sige pænt ja tak, og så sluttede hun med at sige, at fra CD's side ville man tage stilling, når man kom længere frem i arbejdet. Det kan jeg bedre forstå, for når jeg straks bad om ordet for en kort bemærkning, var det for at spørge fru Bente Juncker, hvad der var sket så afgørende siden sidste gang, vi behandlede dette forslag, for at CD nu pludselig havde vendt om.

Så kom der et par ting, som jeg gerne vil have uddybet, nemlig dette med den bestemmede indflydelse. Det var da ikke med sidste gang. Da var det ikke den bestemmende indflydelse, da var det stadig væk en procentdel af de penge, man har til rådighed til investering, så det er uændret det samme. Og risikoen for

en bestemmende indflydelse er afgjort blevet større i dag, end den var dengang, derved, at vi nu også taler om nogle penge fra kommunerne, som måske kan komme ind i billedet; men det er en anden historie. Men i hvert fald bevæger det sig i en anden retning, end fru Bente Juncker gav udtryk for.

Så siger fru Bente Juncker som et svar på vores bemærkning om bestyrelsessammenfald i ATP og LD, at hvis vi ser på erhvervslivet generelt, så er det også få mennesker, der sidder i bestyrelserne. Ja, det er det nok, men det er vel at mærke folk, der sidder i spidsen for egne penge, hvorimod vi altså her er inde på et område, hvor det er lovbefalede midler, man sidder og administrerer, og det er en væsentlig forskel.

Fru Bente Juncker kan heller ikke tilbagevise, at når man er i et forsikringsselskab, så er der trods fusioneringer i dag rimelige muligheder for at skifte. Det er der ikke inden for det andet område, så derfor forstår jeg altså ikke rigtig de argumenter, og jeg er glad for, at fru Bente Juncker allerede har meddelt, at hun kommer på talerstolen igen.

Til slut hr. Kim Behnke. Hvis jeg gav udtryk for, at Lønmodtagernes Dyrtidsfond og ATP var ligestillet med hensyn til at uddelegere pengene til den enkelte lønmodtager, så er det selvfølgelig forkert. Der er mange sammenfaldende forhold de to fonde imellem, men der er også en væsentlig forskel, som gør, at man ikke umiddelbart kan gøre det. Så jeg beklager, hvis jeg gav udtryk for noget sådant.

(Kort bemærkning).

Kai Dige Bach (KF):

Jeg kan godt forstå synspunktet om, at man vil have pengene til at arbejde, eller at man vil se på, hvordan man kan komme i forbindelse med de her penge. Fru Bente Juncker sagde, at man hørte folk sige: Kunne I ikke godt gå ind i denne her virksomhed, og kunne I ikke godt ditten og datten?

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at det, der er det helt afgørende i denne sag, er fondenes størrelse, det er antallet af milliarder. Vi taler om tilladelse til at bruge et beløb på aktier, der svarer til en tredjedel af samtlige aktier, der er noteret på Københavns Fondsbørs. Jamen det er tal i en størrelsesorden, som ingen i virkeligheden forstår. Det betyder, at dansen om guld-

[Kai Dige Bach]

kalven, dansen om disse penge, begynder mellem folk, der har forstand på det, længe før. Man får ikke ret mange op på denne talerstol og tage afstand fra så store beløb, for de kunne risikere selv at få brug for dem i morgen.

Sandheden er, at både aviser og virksomheder og alt muligt, især virksomheder, som det går lidt skidt for, med det samme vil sige: Dem dér skal vi i hvert fald være gode venner med, for derovre ligger vores redning.

Den lille lovtilføjelse, vi har om, at man ikke må have bestemmende indflydelse, bliver fikтив i dette tilfælde, fordi man ikke kan eje 30 pct. af en stor dansk virksomhed uden at have bestemmende indflydelse. Det er ganske simpelt umuligt. Man kan ikke engang eje 20 eller 15 pct., for hvis man kommer til at eje så meget, behøver der ikke ske andet, end at man siger: Hvis ikke I gør, som jeg siger, så går jeg ned på gaden i morgen og sælger de her aktier. Det er der ingen virksomhed der kan holde til, og derfor vil virksomheden gøre, sådan som der vil blive sagt.

Det er jo sådan, at al magt korrumpere, og så stor magt som det her er der ingen grund til at give nogen som helst i det danske samfund.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Jeg kan være meget enig med hr. Kai Dige Bach i, at magt kan korrumpere, men den behøver nu ikke at gøre det.

Når vi er overvejende positive og vil undersøge dette her, er det, fordi jeg synes, der lige som kommer nogle spøgelse frem i de ordførertaler, der er blevet holdt fra regeringens side; det er, som om der ligger nogle myter i dette her. Men når vi når frem til snorene, er det da muligt, vi siger: Nej, der har været, og der er for meget øvnl med det her, det vil vi ikke. Men det er også muligt, at vi siger: Jamen så prøver vi at stå på.

Problemet er jo ikke stort med ATP, for de har ikke nået loftet, men det har jeg forstået at LD har. De er oppe omkring loftet, så det er dér, man ønsker udvidelsen.

Det, vi har fået frem i forbindelse med undersøgelser til førstebehandlingen her i dag, har kun været positivt: Det har været dygtige ledere, det har været dygtigt kørte virksomheder, og det har været nye arbejdspladser. Og så bliver jeg nødt til at spørge hr. Kai Dige Bach:

Har de ikke været førende med hensyn til at komme med nye arbejdspladser? Det er jo også så sådanne ting, vi kan se på i udvalget, men jeg er nødt til at sige, at jeg synes, det er blevet dygtigt og forretningsmæssigt forsvarligt kørt for lønmodtagerpenge.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Inden fru Bente Juncker bliver alt for begejstret for de projekter, Lønmodtagernes Dyrtidsfond og ATP-fonden beskæftiger sig med, synes jeg, at fru Bente Juncker i hvert fald på ét punkt bør være bekymret, og det er på spørgsmålet om, hvorvidt Lønmodtagernes Dyrtidsfond skal gå ind og redde Kreditforeningen Danmark fra den økonomiske misere, den forening i øjeblikket er i. Og da bliver det meget let et spørgsmål om, at man kaster gode penge efter dårlige penge.

Men når fru Bente Juncker har svært ved at forstå, hvorfor man fra regeringspartierne side er så bekymret for disse ting, så er der jo et forhold, som ikke er blevet omtalt under debatten her endnu, bortset fra at ministeren meget periferet var inde på det, og det er spørgsmålet om, hvorvidt der overhovedet var noget at købe for disse mange milliarder kroner.

Problemet for ministeren og for regeringen kan jo blive, at en stor del af pengene i dag er anbragt i statspapirer. Hver gang finansministeren, som det f.eks. skete i tirsdags, får tilladelse til en emission på 50 mia. kr., så er det altså bl.a. de store fonde, der går ind og sikrer, at der er likvid kapital i statskassen. Hvis fondene har anvendt deres midler til andre ting som f.eks. aktiv erhvervsinvestering i form af aktiekøb, så er de pågældende midler ikke længere til rådighed til at opkøbe statspapirer, og det vil sige, at finansministeren kan gå hen og få urolige nætter ud af det.

Derfor er det for statens økonomi selvfølgelig også meget væsentligt, om fondene er tvunget til at købe statsobligationer, eller om de har friheden til at gå ud og investere i andre projekter. Men til spørgsmålet om, hvorvidt man vil investere godt eller dårligt: Jamen alle, der skal ud at eksperimentere med investeringer på aktier, kommer ud for at lave gode og dårlige investeringer. Og det betyder også, at både ATP-fonden og Lønmodtagernes Dyrtidsfond meget vel kommer ud for endnu større tab, end vi hidtil har set.

(Kort bemærkning).

Kai Dige Bach (KF):

Jeg vil gerne understrege herfra, at jeg ikke har noget som helst belæg for at mene, at de ledere, der har stået for denne kapital, har gjort det dårligt. Bestemt ikke. Det ville være helt forkert at sige. Det er dygtige, kompetente folk, der endda har gjort det bedre, end jeg ville have forestillet mig.

Men det har ikke noget at gøre med, om de skal drive hele Danmarks erhvervsliv, deltage i alle fusioner på begge sider og i det hele taget sætte markedsøkonomien ud af kraft. Det er at sætte markedsøkonomien ud af kraft, når man sidder på hver side af bordet i alle forhandlinger, og der er ikke nogen grund til at give dem lov til at gøre det, hvis det ikke er det, vi vil have.

(Kort bemærkning).

Helge Sander (V):

Hr. Kai Dige Bachs ord vil jeg meget, meget gerne gøre til mine og derudover tilføje et par spørgsmål til fru Bente Juncker, for jeg synes, vi bliver nødt til at få at vide: Hvilke spøgelse og myter er det, vi har manet frem i dag, som fru Bente Juncker ikke har hørt om tidligere, hvis hun betragter det som spøgelse og myter? Tværtimod synes jeg, at der er kommet helt konkrete ting både fra ministeren og fra ordførerne – ting, der er til at tage og føle på.

Derudover vil jeg også meget gerne have at vide: Hvad er det, fru Bente Juncker har oplevet det sidste år, som gør, at CD i dag er rimelig positive? Det var den sidste melding under den sidste korte bemærkning, at CD er rimelig positive over for at gå ind i dette her. Hvad er det, der er sket af positive ting, siden vi sidst stod her?

Vibeke Grønbæk (RV):

Da mit partis ordfører, hr. Niels Helveg Petersen, er forhindret i at være til stede, skal jeg i hans sted og på mit partis vegne gøre nogle bemærkninger til det socialdemokratiske lovforslag:

Efter radikal opfattelse er problemstillingen forskellig for Arbejdsmarkedets Tillægspension og Lønmodtagernes Dyrtdsfond. Så vidt jeg er orienteret, vil lovforslaget ikke have konsekvenser for ATP. ATP er ikke i nærheden af

25 pct.-grænsen, og det vil derfor ingen konsekvenser have at hæve grænsen til 40 pct.

Der er imidlertid grund til at se loven om ATP igennem. Det Radikale Venstre er bl.a. interesseret i, at vi i udvalget får belyst en anden bestemmelse, nemlig den begrænsning, der er for, hvor stor en del af ATP's midler der må være i et enkelt selskab. Giver det problemer for ATP f.eks. i forbindelse med aktieudvidelser? Det vil vi gerne se på.

For så vidt angår Lønmodtagernes Dyrtdsfond vil vi nærme os lovforslaget uden fordomme. Giver den nuværende 25 pct.-grænse anledning til regulære problemer? Er Lønmodtagernes Dyrtdsfond nødt til at afhænde gode aktier alene for at holde sig under de 25 pct.? Vi deltager gerne i et arbejde i udvalget med at få belyst sådanne spørgsmål. Vi kan godt se, at det ikke er særlig hensigtsmæssigt, hvis det forholder sig sådan, at LD nødsages til at sælge på ubekvemme tidspunkter på grund af den nuværende begrænsning.

Det Radikale Venstre afviser ikke lovforslaget. Vi vil nøje vurdere, om der er behov for ændringer. Jeg kan ikke give et forhåndstilsagn, men jeg kan give tilsagn om en nøje prøvelse af behovet for ændringer på dette område.

Lysholm Christensen (KRF):

Da Kristeligt Folkepartis ordfører ikke kan være til stede, skal jeg kort på partiets vegne sige, at vi finder ikke, at lovforslagets begrundelser for en udvidelse fra 25 pct. til 40 pct. er så vægtige, at vi kan gå ind for lovforslaget. Det bekymrer os, hvis LD og ATP skal have så stor økonomisk indflydelse på enkeltvirksomheder, som der her vil blive tale om. Derfor må vi afvise dette princip. Vi kan godt se, at der måske kan være nogle små frynser, der skal kigges på, men hovedprincippet i lovforslaget om en udvidelse fra 25 pct. til 40 pct. må vi afvise.

Erling Olsen (S):

Jeg vil gerne sige tak til de ordførere, der i hvert fald ikke har lukket dørene for, at vi kan finde frem til en løsning på dette område.

Så vil jeg sige til arbejdsministeren, der spurgte, hvad dette forslag skulle tjene til, at vi faktisk mener, at det er til gavn for samfundet og dermed også for pensionisterne på længere

[Erling Olsen]

sigt, at vi får en tilstrækkelig opsparring, at vi får en sund investering, og at vores virksomheder i disse år er så velkonsoliderede som muligt. Der er mange, der ville klare sig bedre, hvis de havde en større egenkapital, og den kan de få ved at hente pengene over børsen, hvis man fra LD og ATP også får mulighed for ligesom andre pensionskasser at gå op til de 40 pct.; det er i hvert fald et bidrag hertil.

Den diskussion, vi har haft i dag, minder på mange måder om begyndelsen på den diskussion, vi havde om almindelige pensionskassers adgang til at gå fra de 25 pct. til 40 pct. På det tidspunkt hørte vi alle skuddene om fondssocialisme, vi hørte alt det med, at folk gik ind i den almindelige pensionskasse tvunget af en kollektiv overenskomst; de kunne ikke flytte tingene frem og tilbage.

Men ud fra det almindelige behov for kapitaltilførsel endte det alligevel med, at efter en debat, hvor det ideologiske rykkede noget i baggrunden, gik regeringen med til at gå fra de 25 til de 40 pct. Det er mit håb, at vi også denne gang må få afideologiseret dette her så meget, at vi kunne få en rimelig bred løsning med hensyn til de ting, der ligger i vores forslag.

Hvad er der sket siden sidst? Der er for det første sket det, at Lønmodtagernes Dyrtidsfond nu er klemt på grund af det princip, de har for opgørelsen af værdierne. Det betyder, at når de skal gå ind i noget nyt, må de sælge noget gammelt, fordi det gamle simpelt hen vokser ud over disse 25 pct., og det vil sige, at reglerne tvinger dem til at opføre sig økonomisk uhensigtsmæssigt.

Men derudover har man fået en række erfaringer gennem en årrække, både med ATP og LD, og jeg tror nok, at til det dér med, at det skulle være en guldkalv, man kunne gå hen og danse om, og så raslede der noget af den, må man sige, at faktisk er guldkalven blevet federe og federe, og de dansende er blevet mere og mere muskuløse.

Det, man har sagt til dem, og det, der har skuffet mange, der er kommet til ATP og LD – og vi må sige, at vi har hørt mange bebrejdelser over, at der fra LD og ATP er blevet stillet krav til virksomhederne, når de kom og bad om redning – er: Hvis I vil have noget, må I komme med en fornuftig rekonstruktionsplan, der viser, at der er vækst og dynamik i det på en fornuftig måde, at der er et forretningsmæssigt sundt grundlag, ellers afviser vi det.

Og det dér med at være bange for, som hr. Kai Dige Bach også sagde, at så siger man: Hvis ikke I er artige, går vi ned på gaden og sælger hele møllen, kender jeg faktisk kun ét eksempel på, og det var Nordisk Fjer. Da man ikke kunne få oplysninger om regnskaber osv., gik LD ud og solgte hele møllen, men det tror jeg ikke der er nogen der vil bebrejde dem i dag. Dette kun sagt som et lille polemisk indlæg. Det afgørende for mig at se er, at dér, hvor man i starten var bange for inkompetence i ledelsen, kan man se, at de har haft pæne resultater. Der er faktisk heller ingen i dag, der har sagt, at man har forvaltet det inkompetent.

Det, man var bange for, var, at man skulle komme til at holde halvsyge virksomheder i gang. Dér viser det sig, at der stilles krav, og man har været meget, meget bange for bare at forlænge et liv, der var usundt. Man har stillet krav om, at der skulle ske en rekonstruktion.

Og så er der det med magtkoncentrationen. Jamen det, der er sket, er, at nok har man i fondene haft ganske mange penge, men man har udpeget professionelle, uafhængige bestyrelser, og de har fulgt den generelle retningslinie, at det, der drejede sig om, var at bringe pengene sundt og forretningsmæssigt ordentligt, og så blandede man sig i øvrigt ikke i det, hvis virksomhederne ellers kunne komme med nogle ordentlige resultater. Derfor synes jeg, at alle de dér gamle ting, man har kørt frem, blegner lidt. De har opført sig pænt og ordentligt og fornuftigt og vist ordentlige resultater. Det afgørende er, at man ikke sidder og skalter og valter med det hele, men at man udpeger kompetente bestyrelsesmedlemmer, der har fået nogle retningslinier, som svarer til det, vi alle er enige om: at det skal drives forretningsmæssigt ordentligt, det skal have en fremtid. Deri ligger også, at det eneste, der tjener lønmodtagerne i det lange løb, er en ordentlig erhvervsudvikling og udvikling af nogle arbejdspladser, som har en så god indtjening, at det kan give nogle ordentlige lønninger og nogle ordentlige arbejdsforhold.

Jeg håber meget, vi kan snakke os til rette om dette forslag. Det er klart, at vi er åbne over for mulige ændringer i lovforslaget, hvor der måtte være begrundelse for det. Men det afgørende er, at vi holder dialogen i gang og får dette afideologiseret.

(Kort bemærkning).

Kai Dige Bach (KF):

Hr. Erling Olsen får det i hvert fald til at lyde pænt, ordene om, at vi skal have velkonsoliderede virksomheder. Men det kan da ikke afløses af, at vi så ikke skal have konkurrence, eller at de samme skal eje alle virksomhederne. Det er jo ikke ligegyldigt, hvor kapitalen kommer fra.

Da LD og ATP begyndte deres virksomhed her i landet, sagde de, at man skulle være passivt med, man skulle ikke have nogen medbestemmelse, man ville ikke sidde i bestyrelser, man ville ingenting. I dag begynder man så småt at sige – ja, det siger man flere steder – at magten og indflydelsen følger selvfølgelig pengene. Det sidste med, at magten og indflydelsen følger pengene, kan jeg i hvert fald ikke modsige, og derfor er jeg bange for at give flere penge væk, end jeg synes, man skal have magt og indflydelse for. Jeg er ked af, hvis det går den vej.

I øvrigt illustrerer dette eksempel en meget yndet Christiansborgsport. Det illustrerer nemlig, at først får man et forslag om én lille procent til at glide ned, og når man så rammer hovedet mod den procent, kommer man frem med et forslag om, at nu bør den være lidt større. Derfor var der også meget oprør i sidste uge, da man talte om kommunale og amtslige virksomheder, der kunne få lov at lave aktieselskaber, for der er ikke mere nogen, der tror på disse procenter; de bliver bare ændret, efterhånden som presset fra organisationerne kommer. Og når disse organisationer sidder på den stærke side, dér, hvor hr. Erling Olsen sidder, hvor LD er, kommer der selvfølgelig et stort pres.

Ingen kan fortælle mig, hvad galt der er ved, at LD ikke køber flere aktier. De behøver da ikke sælge nogen for at investere i nogle andre. Det er da ikke naturnødvendigt for Lønmodtagernes Dyrtdidsfond, at de skal drive erhvervsvirksomhed. De kan da – til deres medejeres store fornøjelse – investere pengene i andre ting.

Jeg siger stadig væk, at så megen magt på så få hænder ikke kan undgå at korrumpere, og samfundet har ikke brug for det.

Erling Olsen (S):

Meget kort: Problemet er, at Lønmodtager-

nes Dyrtdidsfond er landets største såkaldte ventureselskab, der går ind og hjælper nye ting i gang. Og ser vi på resultaterne af det, viser det sig, at det har givet et pænt afkast og sat meget i gang.

Hvis der kommer nogen med nye, gode ideer, som gerne vil have Lønmodtagernes Dyrtdidsfond med, må man sige: Vi har stødt hovedet på det her loft, fordi de værdipapirer, vi havde, var købt pænt og ordentligt ind. Og i andre forsikringssselskaber og pensionskasser skal de optages til anskaffelseskurs, men vi skal optage til markedskurs; derfor bliver vi nødt til at sælge noget for at kunne gå ind og løse andre opgaver.

Jeg mener også, det er meget afgørende, at man ikke i Lønmodtagernes Dyrtdidsfond sidder og kører, om jeg så må sige det hele ud fra en samlet magtpolitisk strategi. Det, man gør, er, at man siger: Nu udpeger vi nogle folk, som er professionelle. Det er ikke, fordi de er lønmodtagerrepræsentanter, men det er professionelle bestyrelsesmedlemmer, folk, der har forretningsmæssig erfaring, som er velegnede til det, som kender til de pågældende brancher. Så giver vi dem i øvrigt frie hænder ud fra nogle almindelige retningslinjer om, at vi ikke skal holde liv i noget, der ikke duer; det skal være noget, der kan udvikle sig. Det er ikke sådan, at man siger, at nu køber man op det ene og det andet sted og sikrer sig bestemmende indflydelse og sjakrer med papirerne. Det er ikke det, man gør, man decentraliserer i meget, meget vidt omfang, og det gør man, fordi det er forretningsmæssigt rigtigt.

(Kort bemærkning).

Kai Dige Bach (KF):

Det er sådan for alle investorer, at de rammer enten et lovloft eller et likviditetsloft eller andet. Jeg ser ikke nogen problemer i, at der rammes nogle lofter, når det drejer sig om, at kun 25 pct. af andres investerede kapital kan bruges til disse risikofyldte formål.

Så vil jeg gerne sige om den decentralisering, der foregår, at ligesom der ikke var noget om, at man ikke ville være aktive i disse selskaber eller besætte bestyrelsesposter eller bestemme noget fra starten, så vil det også helt naturligt gå sådan, at den dag, det klemmer, den dag, to væsentlige selskaber med den samme ejer konkurrerer med hinanden, vil det

[Kai Dige Bach]

overordnede ejerskab selvfølgelig gå ind og fusionere eller lave andre dispositioner. Man kan ikke påstå, at det vil se sådan ud til evig tid. Det ser sådan ud lige så længe, det er praktisk, og længere skal det jo heller ikke se sådan ud. Det, det drejer sig om, er, at man ikke i et lille land som vores kan skabe en magtkoncentration af denne størrelse. Selv om man vil sige, at ATP ikke har brug for en udvidelse til 40 pct. i dag, fordi de ikke er rendt mod loftet, vil jeg stadig væk sige, at retten er der, og udviklingen kan gå i gang den dag, en meget lille kreds vil sætte den i gang, og det mener jeg ikke vi kan være interesseret i.

(Kort bemærkning).

Erling Olsen (S):

Jeg mener, at magtkoncentrationen, hvis man kan bruge det ord, er større i USA, hvor lønmodtagernes pensionskasser sidder på en større del af erhvervslivet – hvis man kan kalde det »at sidde på«.

Men det, der er sket i alle lande, er, at en række af disse mennesker og disse kasser, der sagde, de skulle være passive i starten, er blevet aktive. Det har hr. Kai Dige Bach ret i.

Men jeg mener faktisk, det er meget vigtigt, at de ikke bare betragter de penge, de har skudt ind, som obligationspenge, men at de interesserer sig for virksomhederne og presser på, så de kan udvikle sig sundt og rigtigt. Til et normalt ejerskab hører også, at man skal interessere sig for virksomheden. Deri ligger ikke, at man skal manipulere, men at man skal interessere sig for en sund og ordentlig drift.

(Kort bemærkning).

Kai Dige Bach (KF):

Jeg tror ikke, at hr. Erling Olsen og jeg kan blive uenige om, at man skal interessere sig for de virksomheder, man er med til at drive. Men så tror jeg også, at enigheden holder op.

Forskellen på Amerika og Danmark er, så vidt jeg har kunnet konstatere det, at man ingen tvangspensionsmidler har derovre, hvormod vi lovmæssigt har besluttet, at nogle mennesker skal indsætte noget på en konto, så vi har lidt større ret til at bestemme, hvor risikofyldte investeringerne må være. Men jeg tror heller ikke, der er nogen koncentrationer, der lige pludselig kan købe en tredjedel af samtlige fondsaktier i USA.

Vi kan vist ikke få meget mere ud af det her i dag, end at vi er uenige.

Så kan man spørge: Hvad tænkte LD og ATP i starten, da de sagde, de ikke ville være med? Hvad var det, der pludselig gjorde, at de begyndte at interessere sig for de virksomheder, de ville være med i, at de lige pludselig alligevel gerne ville være med til at bestemme over dem?

(Kort bemærkning).

Erling Olsen (S):

I USA kan man købe mere end en tredjedel af alle aktierne.

Det, de tænkte, var det samme, som man tænkte overalt i de vesteuropæiske lande, da disse pensionskasser begyndte at få virkelig mange penge i klemme i virksomhederne: at de havde et hensyn at tage til deres forsikrings-tagere, der gjorde, at de ikke bare kunne sidde passivt, men måtte sætte professionelle bestyrelsesmedlemmer ind, ikke for at udnytte det til at lave alle mulige numre, men for at sikre, at alt gik ordentligt og godt til.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Det Politisk-Økonomiske Udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Det Politisk-Økonomiske Udvalg (25/11 91):
 Udtræder: Svend Auken (S)
 Nyt medl.: Erling Olsen (S)

[Anden næstformand]

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 27. november 1991, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 15.50
